

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. V. Ostenditur, varia epitheta, quae Conscientiae dant Sacrae paginae & sancti Patres, praeclarè cum datâ Conscientiae definitione conuenire.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

§. V.

*Ostenditur varia epitheta, quæ Conscientiæ dant sacræ paginæ
& Sancti Patres, præclare cum datâ Conscientiæ defini-
tione convenire.*

34. **A**C primò quòd passim Bona dicatur aut Mala hominis frugi aut perverfi Conscientia, non hoc idcirco dicitur quòd moralis vlla aut bonitas aut malitia ei inhæreat, ob quam aut laude digna sit aut vituperio: constat enim isthæc non nisi voluntati convenire, quæ sola aut bona est aut perversa: Conscientiam verò cum voluntate nihil commune habere jam docuimus. Non incongruè tamen, quamvis non propriè, vtrumque sortitur nomen; eò quòd ipsa sit iudicium quod de actionis præteritæ bonitate fertur, aut malitiâ. Sic malam aut bonam à iudice sententiam retulisse dicitur reus, prout criminis absolvitur aut condemnatur: & quidem si absolvitur, bonam, hoc est fauentem consecutus sententiam censebitur; malam verò, hoc est aduersam sibi, si condemnatur: nulla tamen, ex parte iudicis, sententiæ malitia aspergitur, cum sit iustissima. Non aliter sanè bona aut mala dicitur Conscientia. Iudicium est, quod de suâ actione fert intellectus, & quidem semper sincerum & certum, alioquin non est Conscientia. Iudicio autem proprio qui condemnatur, sententiam contra se malam tulit, scelerisque reus est: bonam verò, qui suo iudicio absolvitur. Vtrumque quia præstat Conscientia, idcirco aut bona dicitur aut mala; & sic iudicium de actionis bonitate, Conscientia bona est; mala verò, iudicium de eiusdem malitiâ & peruersitate.
35. Rursum Conscientia inquinata appellatur, fordida & immunda; alia verò casta & munda; non quòd ipsa immunda sit aut spurcitie aliquâ inquinata; quid enim fordidum adhærere potest rei, quæ naturâ suâ merus actus est iudicii? Idcirco inquit D. Thomas, *Dicendum quòd inquinatio dicitur esse in Conscientiâ, non sicut in subiecto, sed sicut cognitum in cognitione: inquantum scilicet aliquis scit se esse inquinatum*: Sic sanè turpis aspectus appellatur, si lædum quidquam, turpe visu, aut obscœnum & indecorum

Vnde dicitur Conscientia bona aut mala.

Vnde munda aut immunda.

D. T. 1. p.
q. 79. a. 13.
ad. 2.

oculo obiicitur; & nulla tamen spurcicies adhæret oculo, qui meram rei exhibet repræsentationem: tota verò in repræsentatâ re, est immunditia. Hoc planè modo Conscientia immunda dicitur, quòd actionis spurciciem exhibeat, quæ tamen tota in actione est, cuius sceleritas Conscientiæ obiicitur iudicanda.

Vnde sceleribus plena.

Non aliter etiam, plena sceleribus appellatur, nisi quòd scelerata à voluntate commissa, memoriæ imprimenda & fideli curâ quasi in Archiuo custodienda iudicet; atque ne quid, nisi satisfactum fuerit, eradatur, diligenter obseruet. Hæc nimirum etiam de causâ, codices & aduersaria, quibus mercatores, accepti expensique rationes summâ curâ inscribunt, plena debitis passim appellantur, si mercator in ære alieno est: & tamen nihil debent codices; debitorum immunes sunt. Hoc solùm nomine dicuntur esse in debitis, quòd ea fideli manu inscripta habeant, eorumque memoriâ, cum sic res fert, clarè & sine fuco repræsentent. Conseruat itaque peccatorum memoriâ Conscientia; ipsa vero scelerata non est. Fida est quinimò, rerumque sibi à Deo commissarum satagit. Neque earum memoriâ diffluere facillè permittet, vtpotè quos suo tempore, cum debitorum omnium rationes, & quidem exactissimæ reddendæ sunt, repræsentatura est & iudici supremo, atque adedò orbi vniuerso; confirmationemque, imò & executionem postulabit illius sententiæ, quam iam olim de se tulit.

36.

Conscientia cauteriata & cæca.

Denique quorundam *Cauteriatam* Conscientiam vocat Paulus, nimirum *in hypocrisi loquentium*, quos *cauteriatam* asserit habere Conscientiam. Hæc autem, intellectus est, qui, vt rectè Franciscus Turrianus, *sensum peccati amisit* instar membri cauterio iniusti: *locum autem cauterio iniustum*, vt bene commentatur Theodoretus, *priorem sensum amittere*, satis constat. Itaque quibus ob commissa scelera indurataque peruicaciâ diurnâ voluntatem, Diuini luminis aut gratiæ fauor denegatur, & sic in malum omne dantur præcipites, securi admodùm quid Deus ferat aut recta ratio, ii sanè cauteriatam, hoc est, sine sensu habent Conscientiam. Quos alio loco viuis coloribus exprimit Apostolus: sunt, inquit: *Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vitâ per ignorantiam quæ est in illis, propter cecitatem cordis eorum: qui desperantes, seipsos tradiderunt impuditiæ, in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam.* Deplorandum verò hominem, cui occæcata est & obrigit

37.

1. ad Tim. 4. v. 2.

Turrian. in Canon. 44. Apost. Theod. in hæc. Verba. Apost.

Ad Eph. 4. v. 18.

obriguit Conscientia. Nulla sanè, licèt nunc cœca sit, hâc erit
oculatioꝛ, cùm coram æterno iudice accusatoris crudelissimi
partes aget. Verùm hæc deinceps dicentur explicatiùs. Suffi-
cit modo exposuisse, Conscientia generatim quid sit. Operæ
prætium iam erit singula persequi, illudque imprimis exponere,
quod voluntatis sit officium, & quo pacto Conscientiæ debeat
partes sequi.

PRIMUM